

Amaryllis Fox

Mijn leven undercover

Als topagente van de CIA

Vertaald door Ireen Niessen

Ambo|Anthos
Amsterdam

1

In het glas zie ik de man die me volgt. Hij viel me een paar afslagen geleden voor het eerst op; zijn route kwam overeen met die van mij in de wirwar van achterafstraatjes van Karachi. Onze weerspiegelingen vermengen zich in het raam van de kleermaker. Hij heeft een paardengezicht en is lang. Zijn handen openen en sluiten zich tijdens het lopen. DE VEILIGHEID VAN DE SLUIER, zegt een poster boven boerka's en hidjabs.

Een eindje verderop komt en gaat de bus die ik van plan was geweest te nemen, overdekt met een overvloed aan kleurige patronen. Elke vierkante centimeter is beschilderd met felle vormen en kronkels, kunstig en overdadig, als een praalwagen op het carnaval, een dieseltempel, een lust voor het oog. Hij biedt een vrije en tegelijk zwaarbelaste aanblik: een traag voortbewegende draak gehinderd door zijn eigen schoonheid en de forenzen die aan zijn buik en rug hangen. Deze bussen behoren tot mijn favoriete dingen in Pakistan. In contrast met het stof en de smog en het getoeter van claxons zijn ze verrassend, als de ontdekking van een zielsverwant achter het verder nietszeggende gezicht van een onbekende.

Het zal me niet veel vertraging opleveren dat ik deze bus aan

me voorbij heb laten gaan. Over een paar minuten komt er een andere met als bestemming M.A. Jinnah Road. Ik kan Mr. Ed maar beter niet de indruk geven dat ik probeer hem af te schudden. Niets wekt meer argwaan dan een poging om iemand die jou schaduwt te lozen. Daar moet ik altijd om lachen als het gaat om de CIA-agenten in films. Al die gymnastische toeren op daken en het gegoochel met Glocken. In het echte leven zou één achtervolgingsscène door een stadscentrum me in één klap ontmaskeren. Het is beter om ze schijnzekerheid te geven. Langzaam genoeg te lopen om ze de kans te geven je bij te houden. In de auto altijd te stoppen voor oranje licht. Ze telkens goed zicht te gunnen bij het komen en gaan. Met andere woorden: zorgen dat ze zich kapot vervelen. Dan wegglijpen en de Bond-acties bewaren voor als ze in slaap zijn gevallen.

Ik zie dat Mr. Ed bij een marktkraampje wat keukengerei bekijkt terwijl we wachten. Het is niet duidelijk waar hij van is. Mijn eerste gok is gewoonlijk de plaatselijke contraspionage – iemand van de inlichtingendienst uit het land waar ik me op een bepaald moment bevind. Maar in dit geval ben ik er niet zeker van. Pakistaanse geheim agenten zijn goed in hun werk. Hun teams zijn meestal zes of zeven man sterk, zodat de vent die me achtervolgt om de zoveel tijd kan worden afgelost om de kans te verkleinen dat ik hem opmerk. Deze man lijkt alleen te zijn. Bovendien maakt hij een buitenlandse indruk. Ondanks zijn traditionele kleding, de kameez die hij lang en losjes over zijn broek draagt, heeft hij iets Centraal-Aziatisch. Een Kazach misschien, of een Oezbeek. Het is het waarschijnlijkst dat hij me in de gaten houdt met het oog op de meeting van morgen. Al Qaida heeft de laatste tijd instroom gehad van Centraal-Aziatische rekruten. Nieuwelingen aan het werk zetten als bespieder is kenmerkend. Dat geeft ze de mogelijkheid de stad te leren kennen terwijl de

ronselaars kunnen nagaan wat voor vlees ze in de kuip hebben.

Ik zie hoe hij zich voorbij de kraampjes langs de Jodia Bazar beweegt. Hij pakt een onderdeel van een carburateur op en draait het in zijn handen rond. Iets aan de manier waarop hij het bestudeert wekt bij mij de vraag of hij misschien van de derde variant is: een wapenhandelaar die weet dat ik met Jakab werk, de Hongaarse leverancier van alle Sovjetrestanten. Natuurlijk is er ook altijd nog de oninteressante vierde mogelijkheid: dat hij een doodgewone potentiële belager is die zijn oog heeft laten vallen op een achtentwintigjarige Amerikaanse jongedame die in haar eentje in een vreemd land door de straten slentert. Ten slotte kan er altijd sprake zijn van Ockhams scheermes: de simpelste verklaring is meestal de juiste.

Van de regering of van de straat: iedere achtervolger is reden om een operatie af te breken. Het is niet handig om een bron te ontmoeten of afgeleverde documenten op te halen met een toeschouwer in je kielzog. Zelfs ongevaarlijke engerds kunnen minder ongevaarlijk worden als ze denken getuige te zijn geweest van iets wat vermeldenswaard is. Gelukkig ben ik niet onderweg naar een operationele actie. Morgen pas. Vandaag ben ik alleen maar op verkenning.

Jakab heeft de kruising van Abdullah Haroon en Sarwar Shaheed genoemd. Dat was alles wat hij wist, zei hij. En hij werd niet eens geacht het te weten. Hij had zijn kopers de info ontfootseld door te zeggen dat hij ze de juiste bom voor het doel wilde leveren. Hij moest inzicht hebben in het doelwit, had hij ze verteld, om er zeker van te zijn dat het materiaal door een geiger-teller geregistreerd zou worden. Om de aandacht te genereren die zij voor ogen hadden.

Als de volgende bus arriveert, stap ik op mijn gemak in, alsof ik niet op weg ben om het doelwit van een potentiële nucleaire

terroristische aanslag te verkennen. Mr. Ed klimt naar boven om op het dak te gaan zitten. Ik neem plaats in het vrouwenge-deelte. Buiten gaat de middag over in de schemering en gaan de lampen van de brommers aan. Er is tijd om, te midden van het gedrang van het avondlijke verkeer, de gebouwen te bekijken, waarvan de meeste ouder zijn dan het land zelf, monumenten uit een tijdperk dat Pakistan en India één waren – het speeltje van kolonisten en vorsten. Ik voel, als yankee, iets van verbondenheid. Het afwerpen van het juk van Engeland. Ik kan me voorstellen hoe de mannen en vrouwen om me heen, in hun kameezes en sjaals, kisten vol thee de oceaan in zouden keilen. We zijn landen van rebellen, zij en wij. Als al die rebellie maar niet zoveel bloed liet vloeien.

Ik zie de kruising opdoemen door het verkeer en de ezelkarren heen, achter de verbleekte doeken die tussen de gebouwen strak zijn getrokken om beschutting te bieden tegen de inmiddels ondergegangene zon. Aan de ene kant bevindt zich de National Bank of Pakistan, een voor de hand liggend doelwit, lijkt me. Tenslotte hebben de moellahs de Twin Towers goedgekeurd als legitiem militair doel, met als verklaring dat Amerika net zozeer moslims vermoordt door onschuldigen te laten verarmen als door de inzet van tanks. Maar het betonnen gebouw voelt niet goed. Het ademt nietszeggend, naoorlogs brutalisme op z'n scherpst en kaalst. Het is niet bepaald een schoolvoorbeeld van westerse overdaad.

Ik wacht tot de chauffeur afremt en spring terug in het stof van de stad. Mr. Ed landt zachtjes aan de andere kant van de bus. Ik steek Abdullah Haroon Road over, langzaam genoeg om hem de gelegenheid te geven me te volgen, en dan dringt het tot me door als ik de overkant bereik. Vóór me, een eindje achter hekken met kettingen, zie ik een soort miniatuurkasteel, een

klein stenen fort tussen de riksja's en de duiven. Het is de Karachi Press Club, het bastion van vrije meningsuiting en onafhankelijke journalistiek, de befaamde thuisbasis van protest, debat én de enige bar in het land waar alcohol wordt geschonken. Dikke kans dat dit het doelwit is. Wie zich aan drank bezondigt, kan in deze contreien een bom verwachten.

Ik heb van Jakab begrepen dat deze aanval bedoeld zal zijn als waarschuwing aan het adres van elk land waar de pers net zo vrij spreekt als de drank vloeit. Eerst Pakistan schoonvegen en dan de aandacht richten op ongelovige landen. Een aardig uitgangspunt, maar als het erop aankomt, is het een stuk eenvoudiger om hier een aanslag te plannen en uit te voeren dan op Times Square. Al Qaida streeft al naar nucleaire slagkracht sinds in elk geval 1992, toen Osama bin Laden zijn eerste afgezanten naar Tsjetsjenië stuurde, op jacht naar splijtstof die in de verbrokkelde Sovjet-Unie zoek was geraakt. Maar kernwapens die boven komen drijven zijn schaars, duur en zeer onberekenbaar. Logisch dus dat ze dicht bij huis willen proefdraaien.

Dit betekent dat ik met twee situaties tegelijk te maken heb: ten eerste de potentiële aanslag hier vlak voor me, en ten tweede de implicaties voor een eventuele vervolgaanslag op Amerikaans grondgebied. Schrijvers en denkers van over de hele wereld komen spreken in de Karachi Press Club – ook Amerikanen. Een kernbom van tien kiloton zou elk gebouw en elk levend wezen tot zo'n achthonderd meter in de omtrek in rook laten opgaan. Als hij zou ontploffen bij het gebouw van *The New York Times* midden in Manhattan, zou dezelfde bom Times Square, Penn Station, Bryant Park en de New York Public Library, plus talloze appartementen, winkels, peuterspeelzalen en taxi's tot as doen verzengen, in een klap die heter zou branden dan de zon. Omdat licht sneller beweegt dan geluid zouden de plusminus half

miljoen mensen binnen die eerste straal al verdampen voordat ze de knal zouden horen. Nog eens achthonderd meter in alle richtingen zou de straling de meeste mensen binnen enkele dagen doden. De mensen daarbuiten zouden in de jaren daarna worden geteisterd door kanker.

Terrorisme is een psychologisch spel van escalatie. Het is niet de laatste aanval die mensen angst aanjaagt. Het is de volgende.

Vindt u het angstaanjagend als onze ambassades in het buitenland worden getroffen, zoals in Kenia en Tanzania in 1998? Probeer dan eens te kijken naar een slagschip dat tijdens de uitvoering van zijn taken wordt opgeblazen, zoals onze USS Cole in de Golf van Aden twee jaar later. Vindt u een aanval op ons leger beangstigend? Wat dacht u van een offensief met massa's slachtoffers op eigen bodem, zoals de aanslag die tot ons afgrijzen plaatsvond op een wolkeloze dinsdagochtend in september het jaar daarna?

Sinds 9/11 is de vraag voor Al Qaida geweest wat de volgende stap zou kunnen zijn. Welke ramp zou nog meer tot de verbeelding spreken dan vliegtuigen die zich in wolkenkrabbers boren? Wat was nog destructiever dan het vermoorden van drieduizend mensen op een willekeurige dinsdagochtend? Uiteindelijk is het enige wat overblijft nog die paddenstoelwolk in de lucht. Uiteindelijk is de enige denkbare escalatie een zo felle klap dat de enkele overlevende getuigen het beeld voor de rest van hun leven op hun netvlies zullen houden.

Mr. Ed kijkt naar een vrouw die door de hekken van de Karachi Press Club loopt. Haar hoofd is bedekt met een jarenzeventigsjaal in Pucci-stijl. De onderkant van haar kameez is bedekt met patchworkbloemen. Haar hele look is ingetogen en islamitisch, met een vreugdevolle knipoog naar de Partridge Family. Naast het hek staat een man bossen bloemen te verkopen. Hij

roept zijn verlaagde prijzen naar open ramen van auto's. Op de stoep naast hem zie ik een bordje van een kindertandarts.

Ik voel de verschrikking ervan in me opwellen. De uitholling. De afschuwelijke, zinloze vernietiging van potentieel. Ik wil naar de man met het paardengezicht toe rennen, op hem afvliegen, hem door elkaar schudden en hem vragen hoe hij het in zijn hoofd haalt een vrouw te willen doden die bloemen op haar kleding naait. Hoe hij zelfs maar kan overwégen een half miljoen mensen zoals zij te doden. Maar voor hetzelfde geld is hij een doodgewone stalker. Ik krijg mijn kans morgen wel. Eén mogelijkheid om Al Qaida te vertellen waarom ze geen kernwapen zouden moeten laten ontploffen in het centrum van een grote stad. Eén gelegenheid, face to face met de groep die dit land op zijn knieën wil dwingen.

Beter om de man met rust te laten, lijkt me.

Dan pakt hij een mobiele telefoon en maakt oogcontact met me terwijl hij een nummer kiest.

2

Mijn vader is net een spreadsheet: logisch denkend, dol op data en in staat om net zoveel input te verwerken als hij krijgt. Hij is Amerikaan, opgegroeid in Franklinville, New York, een plaatsje dat zo klein en geïsoleerd is dat hij een van de weinige kinderen uit zijn middelbareschoolklas was die gingen studeren. Hij ging naar de University of Chicago en werd een van de jongste hoogleraren economie uit de geschiedenis van het instituut.

Tegen de tijd dat mijn oudere broer, Ben, en ik onze opwachting maken, adviseert mijn vader regeringen over de hele wereld over hun energiebeleid, wat betekent dat we hem vooral zien op weg naar en van het vliegveld.

In die vroege jaren heeft mijn moeder wel iets weg van een impressionistisch schilderij: mooi, helder en voorbestemd om op een dag – maar toen nog niet – de regels van de vorm te laten varen en in haar eigen abstracte waarheid los te breken. Ze is de kleuren in ons kleurboek, de levendigheid in onze ochtend, middag en avond. Ze is Engelse. En zoals zoveel Britten is ze opgegroeid met tradities en etiquette. In mijn vroegste herinneringen is ze nog doordrongen van de regels die gelden binnen de hogere maatschappelijke kringen van Engeland. Haar

moeder beteugelde haar vurige aard en leerde haar het belang van de juiste manieren, het juiste taalgebruik en het juiste onderwijs die nodig waren om in de Britse aristocratie te kunnen floreren. In mijn vroegste herinneringen vraagt ze zich nog af of ze die regels ook op ons moet overbrengen. Een geschenk uit liefde aan haar kinderen, die haar alles zijn. Maar in haar hart is ze kunstenares, dus kiest ze ervoor om ons lege schilderdoeken te laten zijn en leert ze langzaam maar zeker om kleur buiten de lijntjes toe te staan.

Mijn broer heeft leerproblemen. Soms merkt hij de lijntjes daardoor niet eens op. Hij is ontzettend slim, maar zijn motoriek en spraakvaardigheid laten te wensen over, en hij wordt genadeloos getreiterd door de pestkoppen op onze school in Washington D.C. Mijn moeder is vastbesloten om Bens eigenaardigheden te corrigeren uit angst dat anderen wreed zullen reageren, hem zullen classificeren als buitenbeentje of ‘anders’.

Als een sherpa die haar groepje vastberaden naar de top van Mount Everest leidt, zit mama geduldig met Ben aan onze kleine keukentafel, met een open wiskundeboek dat een zee van cijfers toont waarvan hij klaagt dat ze niet stil blijven staan op de pagina. Ze bewegen rond als elfjes, zegt hij, en ik kijk toe vanuit het kastje onder de gootsteen, voor het geval er eentje de lucht in vliegt, waar ik het kan zien. Ik heb het kastje omgetoverd tot speelhuisje, met wolken aan de wand, gemaakt van opgedroogde witte lijm. Om de zoveel tijd geeft mijn broer het op, doet niet langer alsof hij het begrijpt en kijkt vermoeid en wanhopig naar mijn schuilplaats. Ik houd de poot van onze oude terriër omhoog als een solidaire groet of laat onze heremietkreeften in de lucht verschijnen om zijn naam zogenaamd te scanderen, tot hij uiteindelijk een grote grijns laat zien, mijn moeder haar prachtige lach lacht en ze de wiskunde voor gezien houden om

popcorn te gaan maken – uit zo'n verpakking met ingebouwde koekenpan die op het gasfornuis opzwellt als een zwangere buik.

In de weekends dwalen Ben en ik tevreden rond over het Smithsonian, met z'n tweetjes. Mama zet ons af tegenover Uncle Beazley, de holle triceratops van fiberglas met hoorns die lichter zijn gepoetst door duizenden klimmende handen. Ze zet onze horloges gelijk, geeft ons ernstige instructies over auto's en vreemden (ook als ze zeggen dat ze puppy's hebben) en roept hoeveel ze van ons houdt terwijl wij de trap op rennen.

We kijken de korte Gilgamesh-film in de Mesopotamia Room van het Natural History Museum. Het is een stop-motion-animatie met personages van klei die houterig bewegen. In het Air and Space Museum eten we gevriesdroogd ijs en zien we de *Man in the Moon* over geschiedenis en oorlog vertellen, en over de door hem vanaf zijn plek aan de hemel gadegeslagen veranderingen, waarmee vergeleken het verhaal van Gilgamesh een klein sliertje siroop op een grote sorbet lijkt, volgens mijn broer.

Als het mooi weer is, hangen we rond bij het Lincoln Memorial en lezen we om beurten de Gettysburg Address – de beroemde toespraak van Abraham Lincoln – voor, met als hoge hoed een verkeerspylon op ons hoofd. Dan, vijf minuten voor onze op elkaar afgestemde wijzers de vijf uur bereiken, hollen we terug naar de sculptuur *Infinity* en de wachtende auto van onze moeder. De ondergrondse parkeergarage is gesloten. Om het lastiger te maken een bom te plaatsen, legt mama uit.

Ik ga naar school en kom erachter dat Ben verschilt van andere kinderen op manieren die hem naar mijn oordeel cool maken, en naar hun oordeel een prooi. Hij loopt stijfjes, houterig. 'Als een freak,' spotten de pestkoppen. 'Als Gilgamesh,' zeg ik tegen hem. Op het schoolplein brengt hij de pauze door in de schaduw van een boom, waar hij vreemde stukjes muziek zit te

neuriën, met lange pauzes ertussen. De andere kinderen denken dat er bij hem een schroefje loszit, maar ik weet dat hij bezig is met de symfonie die mijn vader de avond ervoor op onze pick-up heeft gedraaid. Hij neuriet elke instrumentpartij van het begin tot het eind. De viool, dan de klarinet, dan de pauken. Hij ontleedt muziek zoals een sleutelaar een radio uit elkaar haalt. Kan in zijn hoofd horen hoe het allemaal in elkaar grijpt.

‘Zo gek als een deur,’ lachen de pestkoppen.

Eerder een verkeerd begrepen genie.

’s Avonds leest mama ons voor. Paddington en *The Lion, the Witch, and the Wardrobe* en *The Wolves of Willoughby Chase*. Ze doet alle stemmetjes na en stopt alleen als ze ons zo hard aan het lachen of huilen heeft gemaakt dat ze er zelf door wordt aangestoken. Dan herpakken we ons en duiken de pagina’s weer in, die om ons heen dansen en fladderen, tot onze smeekbeden om nog een hoofdstuk eindigen en we in slaap vallen, dromend van landen ver weg van wiskundeboeken en pestkoppen op het schoolplein. ‘Vergeet nooit,’ vertelt ze ons zacht, ‘dat je overal heen kunt reizen door alleen maar je ogen te sluiten.’

Als ik zeven ben en Ben tien is, bewaren we de waardepunten van pakken ontbijtgranen om te sparen voor een kartonnen spookhuis, dat arriveert in een platte verpakking. We zetten het in elkaar in ons souterrain, al puzzelend tot we ons eigen spookkasteel hebben neergezet, tussen de wasmachine en de trap.

Het licht daar beneden is nogal zwak, gefilterd door vuile kelderramen, dus gebruiken we mijn kleine plastic gloeiworm als zaklantaarn, die ik daarom om de dag in de zonverlichte tuin moet leggen om hem op te laden. Van tijd tot tijd komt mama naar beneden om de was te doen, maar verder is ons koninkrijk behoorlijk afgezonderd van de rest van de wereld.

Ik draag rolschaatsen en mijn broer bouwt huisjes van Lin-

coln Logs; ze lijken nietig naast ons enorme kartonnen spookkasteel. ‘We moeten de dorpingen beschermen,’ zegt hij. We zetten actiefiguren om de huisjes heen en leggen Bens plastic vampiervleermuis in het kasteel, want die zou de helden angst kunnen aanjagen. ‘Snowy zal ze wel beschermen,’ zeg ik zangerig, de ruwharige vacht van de oude hond aaiend terwijl hij op de vloer ligt te slapen. Soms komt Bens oude teddybeer Chester naar beneden om tevreden en scheefgezakt tegen hem aan te zitten.

Op een dag, als we in het souterrain bezig zijn met het afwenden van ruimteschipaanvallen, komt mijn moeder de trap af om ons te vertellen dat de brief van Ben er is. Zijn toelating tot Wicken Park, de Engelse kostschool waar hij naartoe moet voordat hij naar Eton gaat.

‘Wat als hij het er niet leuk vindt?’ vraag ik. ‘Wat als ze gemeen tegen hem zijn?’ Mijn moeder gaat op de onderste tree zitten.

‘Nou, dan kan hij ons schrijven,’ zegt ze. ‘En halen we hem op.’ Ze wendt zich tot Ben. ‘Maar ze zullen je brieven waarschijnlijk eerst lezen, dus hebben we een codewoord nodig dat normaal gesproken niet in een brief voorkomt, zodat je het niet per ongeluk gebruikt.’

Het is verwarrend dat we Ben ergens naartoe sturen waar hij misschien wel een codewoord nodig heeft om te ontsnappen. Ik weet niet eens hoe Wicken Park eruitziet, kan me geen voorstelling maken van die plek die in mijn beleving mijn broer van ons wegneemt. Ik werp een blik op de kartonnen monsters naast ons spookhuis. Het meest angstaanjagende heeft een gekarteld, blanco gezicht daar waar de tape de inkt eraf heeft getrokken.

‘Wat dachten jullie van “spookhuis”?’ vraag ik.

‘Perfect,’ zegt mama, en ze geeft ons allebei een stevige knuffel.

We treden de dagen van de warme, plakkerige zomer die volgt tegemoet als genummerde pareltjes, schenken aandacht aan elke misschien wel laatste gezamenlijke activiteit: de laatste keer dat we moerbeibladeren plukken voor Bens zijderupsen in ons streven een parachute te produceren; de laatste keer dat we op de houten sluizen over de Georgetown Canals lopen, dappere zeelieden spelend op de vlonder van de boosaardige piraten; de laatste keer dat we in de kattenbak van de stationwagon van onze ouders zitten, op weg naar het John Brown Wax Museum met zijn musketten en vrijheidsstrijders en de strop met de beul met een kap over zijn hoofd.

Ergens halverwege die laatste maanden begint de buik van mijn moeder te zwellen als de popcornkoekenpan op het fornuis en horen we van onze ouders dat we een zusje krijgen.

Het nieuws dringt niet echt door, tot we allebei de waterpokken krijgen en mijn moeder naar een hotel gaat om de groeiende baby te beschermen. We jammeren om haar, willen dat ze ons aan de telefoon verhalen voorleest en zeggen dan dwars dat dat toch niet hetzelfde is. Onze vader doet zijn best ons af te leiden. Hij speelt lezingen van Carl Sagan af op de pick-up. We spreken mee als Carl 'billions' zegt met zijn magische, klankrijke stem. Maar de derde of vierde keer wordt het al minder leuk, dus schakelt hij over op Billy Crystal en roepen we alle drie: 'You look marvelous!', hoewel we onder de bultjes zitten.

Als er geen platen meer zijn om af te spelen, komt papa met iets nog beters. Hij leert ons een Möbiusband te maken. Maak een cirkel van een reep papier, voeg een draai toe in het midden, plak de uiteinden aan elkaar en 'voilà', zegt hij, 'je hebt oneindigheid gecreëerd'. Ik kijk hem aan alsof hij gek is, maar dan vraagt hij me om een streep te tekenen over het oppervlak zonder mijn potlood van het papier te halen, en de punt blijkt

helemaal rond te gaan: één lange ononderbroken lijn aan beide kanten – het lijkt wel toverij.

‘Volgens mij zijn de waterpokken misschien niet zo erg als je kunt leren om oneindigheid te creëren,’ zegt Ben tegen mij. ‘Toch?’ Dan komt mijn oma om te helpen en ontglipt onze heerlijke glimp van mijn vaders aandacht ons weer, als zonlicht onder een gesloten kastdeur.

Die vierde juli staan Ben en ik op het afbrokkelende stenen muurtje op de kade aan de Potomac te kijken naar het vuurwerk dat losbarst aan de hemel. ‘Stel je eens voor dat dat het geluid is van de Britten die naderen,’ zegt Ben. Ik doe mijn ogen dicht en stel het me voor. Er komt een leger aan om onze familie te vermoorden. Met elke knal komt het dichterbij. Ik begin te huilen. En voor het eerst begrijp ik dat vuurwerk niet altijd alleen maar leuk is.

De week daarop wordt Antonia geboren. Maar ze is slechts een baby, dus ze maakt het feit dat Ben weggaat niet goed. Mama slaapt bij haar wieg omdat ze ’s nachts zoveel huilt. Dan, aan het eind van de zomer, komt ze met ons mee, in haar zachtroze kleertjes, om Ben aan de overkant van de zee af te leveren op school.

We rijden door het Engelse landschap naar Wicken Park, een imposant stenen herenhuis dat oogt als een dickensiaanse filmset. Ben en ik staan naast elkaar op de ronde oprit, kijkend naar de andere jongens die arriveren met hun grote koffers en dandyachtige haar. Bens handpalm is tegen die van mij gedrukt en ik voel hem trillen. De school ziet eruit als ons kartonnen spookhuis. *Nou, we hebben wel het juiste codewoord gekozen*, denk ik bij mezelf. Maar ik zeg het niet hardop. In plaats daarvan ga ik voor: ‘Supermooi koninkrijk om tegen de piraten te beschermen!’ Hij knikt zo dapper dat het lastig voor me is om te

slikken. Ten slotte beginnen zijn tranen toch te stromen.

‘Je jankt als een meisje,’ kraait een van de dandyjongens. ‘Huilebalk! Blijf toch lekker thuis met je zusje.’ Ik laat Bens hand los om hem te beschermen tegen hun pesterij. En dan is hij ineens weg, door de deuren meegevoerd door de bruuske *matron*, het hoofd van de huishouding. Ik voel nog steeds de warmte van zijn angst in mijn handpalm.

We blijven even staan kijken naar de ramen, voor het geval hij er een vindt om door te zwaaien, maar hun glas weerspiegelt alleen maar de kilte van de avondhemel.

Bijna zodra we thuis zijn, vinden onze spullen hun weg naar verhuisdozen. Mijn vader vertelt me dat wij ook in Engeland gaan wonen. Niet op het platteland, zoals Ben, maar in Londen, waar hij de regering van Maggie Thatcher gaat adviseren over de toekomst van de steenkoolindustrie. Ik kijk door het raam hoe mijn ouders Snowy meegeven aan een stel in een Volkswagenbusje. Ik loop naar beneden en ga alleen in het spookhuis zitten.

Als we in Londen arriveren, leg ik beslag op de slaapkamer op de bovenste verdieping. Het plafond is er schuin, aflopend naar de dakrand, en er is een raam waar ik vaak doorheen klim nadat mijn moeder me een verhaal heeft voorgelezen, me een kus op mijn kruin heeft gegeven en het licht heeft uitgedaan. Ik zit daar bijna elke avond, balancerend op de dakpannen, met mijn voeten onder mijn nachtopon getrokken te kijken hoe de Big Ben tien uur slaat. De gigantische wijzerplaat van de klok, slechts een paar straten van ons verwijderd, hangt als een maan tussen de schoorstenen. En daartussen zwevend voel ik me zowel klein als enorm.

Elke maand als Ben in het weekend naar Londen komt, doen we rond bij Westminster Abbey en de Houses of Parliament,

waar we aan *brass rubbing* doen – met krijt het reliëf van plaquettes op papier overbrengen – en verhalen bedenken over de dichters en koningen wier graven als koude appartementjes langs de muren zijn geplaatst. Als we thuiskomen, slaapt baby Antonia meestal al en heeft mama een briefje op de deur gehangen waarop ze ons vraagt muisstil te zijn. Wij vinden het dan grappig naar binnen te stormen, om het hardst piepend en dubbel liggend van het lachen.

Aan het eind van elk bezoek omhelst Ben mij en probeert me ervan te overtuigen dat hij het niet erg vindt om terug te gaan. Ik vang flarden op van het leed dat hij verbergt. Kleine uitwisselingen met daarna een blik die me verzoekt er niet op door te gaan.

‘Hoe is het met Chester?’

‘Die is er niet meer.’

‘Wat is er met je hoofd gebeurd?’

‘Gevallen.’

‘Wie is je beste vriend?’

‘De matron, geloof ik.’

Ik wou dat hij het codewoord zou gebruiken. Dan zou mama hem daar weghalen. Dan zou hij thuiskomen en werd alles weer zoals het was. Maar hij doet het niet. Hij wordt alleen maar stiller en langer, en al snel voelt hij ver weg, zelfs als hij thuis is.

Ik ga naar de American School in St John’s Wood. Daar zijn coole kinderen. Ik ben niet een van hen. Ik zoek mijn toevlucht bij twee andere outcasts, Lisa en Laura. Als de coole meisjes een club beginnen die de Pink Ladies heet, en wij niet mogen meedoen, richten we onze eigen club op, de Cool Cucumbers, en brengen we de pauze door met het schoolplein vegen en de conciërge helpen. Als het regent, bouwen we robots van weggegooide kartonnen dozen. Peter the Postman is ons meesterwerk. Een postboderobot, net zo groot als wij, met een gesloten doos in zijn

buik waarin geheime briefjes kunnen worden gegooid.

Lisa en ik worden uitgenodigd voor een logeerpartijtje van de Pink Ladies. Op de verjaardag van een meisje dat Cassie heet. We voelen ons verloren, proberen ons volwassen te gedragen en vallen dan in slaap. Midden in de nacht worden we wakker gemaakt en voor het gerecht gedaagd omdat we de moeder van Cassie gestoord zouden hebben. Cassie zit op een stapel kussens en speelt de rechter, en als het volkstribunaal ten einde is, veroordeelt ze ons tot een nacht in de kast van haar slaapkamer. We worden er samen in opgesloten, tussen Cassies schoenen en glitterjurken met lovertjes, tot onze moeders ons 's ochtends komen bevrijden.

Op de een of andere manier weegt de kameraadschap op tegen de opgelopen schade, en groeien we naar elkaar toe. Laura en ik schrijven een woordenboek van onze eigen taal en bespotten de coole kinderen in onze nieuwe vreemde taal. Lisa laat me zien hoe ik in mijn slaapkamer een spinnenweb van draden kan maken om er belletjes aan te hangen die geesten verraden als wij slapen. Drie maanden lang zijn we gelukkig. Dan, op tweede kerstdag, neemt mijn moeder me apart om me te vertellen dat Laura dood is. Ze is omgekomen, samen met haar hele familie, van haar oma tot en met haar kleine broertje, op de Pan Amvlucht die door Libische terroristen boven het Schotse Lockerbie is opgeblazen. Ik ben acht.

Ik ben lange periodes in mezelf gekeerd. Ik heb het gevoel dat mijn hoofd vol watten zit. Voel me slaperig en verdoofd. Uiteindelijk leert mijn vader me *The Times* te lezen. 'Je moet de krachten die haar hebben weggenomen leren begrijpen. Dan lijkt het minder beangstigend.' Ik denk aan het gezichtsloze monster op het kartonnen spookhuis en ik weet dat hij gelijk heeft.

Langzaam vult mijn wereld zich met een nieuwe cast van per-

sonages. Khaddafi, Thatcher, Reagan en Gorbatsjov. Ze klinken als exotische sprookjesmensen, tovenaars en houthakkers uit verre magische wouden. Maar hun fictieve krachtmetingen kunnen de echte wereld binnensijpelen en mijn vrienden uit de lucht wegnemen. Dus ik moet er aandacht aan besteden.

In juni word ik geraakt door beelden van één enkele student die zich staande houdt voor een rij Chinese tanks op een plek die Tiananmenplein wordt genoemd. *Tiananmen*, meldt het artikel, betekent Poort van de Hemelse Vrede. Ik blijf lange tijd naar de foto's staren. Hij ziet er inderdaad vreedzaam uit. Vreedzaam en machtig, zoals hij al die soldaten trotseert.

Ook andere mensen zien de macht van de man. In november doen mensen in Berlijn hetzelfde, maar nu breken ze een muur af. De krant zegt dat er meer dan honderd mensen zijn gedood bij pogingen om aan de andere kant van die muur te komen. De eerste was een vrouw die Ida heette; zij probeerde uit het raam van haar flat te springen om naar het huis van haar zus te komen. Ze hadden altijd tegenover elkaar gewoond. Tot de muur in hun straat was verrezen en ze er niet overheen mochten. Het verhaal doet me denken aan de muur die tussen Laura en mij is opgetrokken. Ik juich voor de demonstranten die er vanaf hun autodaken op inhakken.